

Ljubečna-Šmiklavž pri Celju. Ljubečna se vedno bolj modernizira. Zadnja novost so novopostavljeni drogi za električno napeljava. In ni več daleč dan, ko bomo odnesli smrdljive petrolejke na podstrešje, po naših izbah pa bo zasvetila srebrnočista električna luč. In vsa druga opravila: mlatev, mlenje sadja, likanje perila, vse bomo lahko delali z elektriko in morda še kdo iznajde električno žlico! Druga zadeva pa, ki ni prav nič moderna, je cesta, ki pelje iz naše vasi proti Šmiklavžu, Pristavi in drugim krajem. Ta cesta je v tako slabem stanju, da zležeš komaj s praznim vozom iz mlak.

Griže pri Celju. Grižani smo bili odlikovani s tem, da smo dobili banovinskega svetnika v osebi g. Ludvika Kudra. Želimo mu, da bi storil dosti dobrega v prid celjskega okraja, za katerega je postavljen kot banski svetnik.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Na Miklavževu so imeli naši otroci veliko veselje, ker jih je obiskal Miklavž v šoli. Šel je v spremstvu parkija v vse razrede, da se je prepričal, kako se vedejo, učijo in molijo. Vsem je dal lepe nauke, hvalil in grajal, kakor je pač bilo potrebno, vse je tudi obdaroval s slaščicami in z drugimi rečmi. Zasluge za to lepo prireditvev ima učiteljsvo, zlasti še gđc. Mina, ker brez njihovega dovoljenja in prizadevanja bi Miklavž ne bil prišel in bi ne mogel nad 200 otrok obdarovati. Otroci bodo Miklavžu in dobrotnikom hvaležni.

Kostrivnica pod Bočem. Na prvo adventno nedeljo t. l. je minulo 15 let, ko smo dobili sedanjo vlič. g. župnika Janka Slaviča. V teh zadnjih 15 letih se je pri nas marsikaj obrnilo na boljše po zaslugi g. župnika. Ob njegovi 15-letnici kličemo: Bog nam ohrani našega jubilarja zdravega in čilnega do nadaljnjih jubilejev. Na praznik Brezmadežnega spočetja mu je Marijina družba fantov in deklet iskreno častitala k 15letnici župnikovanja in mu je podarila podobo dobrega pastirja ter svoto za odkup dveh poganskih otrok.

Zagreško pšemce. Zdaj se pa res že dolgo nismo oglasili zagrebški Slovenci v »Slovenskem gospodarju«. Ne zamerite, vedno nekaj pride, za božične praznike pa moramo vendar povedati, da še živimo in prav vneto delamo. Od meseca septembra sem smo imeli že tri

gledališke igre (»Domens«, »Boter Martine« in »Mala pevka«) in več prosvetnih večerov z zanimivimi slikami in predavanji. Priedili smo že tudi dva družabna večera, od katerih je bil eden Miklavžev večer. Enako smo se spomnili svoje domovine na izseljensko nedeljo. Za Silvestrov večer zopet pripravlja Slomšekovo društvo zabaven večer, da bomo v domači družbi pričakali novo leto 1936. Vsem bralcem »Slovenskega gospodarja« pa želimo vsi zagrebški Slovenci srečno novo leto!

Peter Rešetar rešetari.

Prilodnje leto bo prestopno leto in se tako imenuje zato, ker bodo državni uradniki prestopili iz JNS v JRZ.

Premakljivi prazniki bodo: Ob preimenovanju učiteljsva, ob preimenovanju občin, ob zborih posameznih strank, ker se ob teh prilikah vršijo velika premikanja.

JNS v letu 1936 ne bo mogla zaradi opešnosti več na Pohorje, morda zleze še na »pen, zlonisten-glečec« v mariborskem parku.

Glas naroda v letu 1936 bo prišel pri svobodnih volitvah do veljave, dočim za »Glas naroda« ni gotovo, če ga bo kdo poslušal.

Vrnitev denarja. Vsi, ki so svoj čas denar spravili čez mejo na varno, ga bodo z enako vnemo zopet šmuglali nazaj v državo. (Za to prerokovanje ne dam nobenega jamstva!)

Jugoslavija pride v Evropo, ker bo zopet imela evropske volitve.

Hrvatje bodo v letu 1936 priznali slovensko vprašanje, Srbi hrvaško vprašanje, Slovenci bomo pa obema dali odgovor.

Vreme bo v splošnem jasno, samo nad JNS bo stalno oblačno nebo.

Gospodarski položaj: Kmet se bo naveličal dosedanjega trgovskega poslovanja, ko je moral še dražje kupovati, zato pa še cenaje prodajati. Davkarije bodo prišle do spoznanja, da njihovo ime pride od dajati in ne od daviti!

Vojna ali mir? Če bodo v letu 1936 imele tovarne za bojno orožje še dovolj šmira, potem še ne bo mira!

Nekaj o zgodovini tobaka.

O tobaku se je že zelo mnogo pisalo in to pod najrazličnejšimi vidiki. Že v šoli so nas učili, da kajenje škoduje zdravju; nekateri niso verjeli ter so se po »srečno prestani izkušnji«, o katere neposrednih posledicah ne bom razpravljaj, kajenja le oprijeli.

Hočem pa podati le nekaj zgodovinskih črtic, po katerih bo čitatelj mogel spoznati, kako si je tobak po »vztrajni borbi« končno vendarle priboril mesto v evropskih deželah in to med prav vsemi sloji.

Tobaka (Nicotiana L.) je okoli 40 vrst, katerih domovina je — z malimi izjemami rastočih v Juž. Aziji in Avstraliji — Amerika.

Zato ni čuda, če je z odkritjem Novega Sveta v zvezi tudi pojav tobaka pri nas. Že Kolumb je l. 1492. našel pri prebivalcih otoka Guanahani običaj, kaditi tobak v obliki cilindričnih zavojev, imenovanih *tabacos*. Po nekem drugem sporočilu pa naj bi ime tobak izviralo od otoka *Tabago*, ali pa od province *Tabako* v Osrednji Ameriki.

Tudi na Haitih, Yukatanu in Mehiki je bila že pred prihodom Evropejcev uporaba tobaka znana, medtem ko v juž. Ameriki ne.

Pri Indijancih severne Amerike je bila ta razvada že zelo stara, kot to dokazujejo najdenine starinskih pip.

V Evropo pride tobak v 16. stoletju in sicer sprva le kot lepota rastlina, kasneje pa jo uporabljajo tudi v zdravilne svrhe.

Francijo seznanil z njo Jean Nicot (l. 1560), po katerem dobi latinsko ime »Nicotiana« (Nikotin!). Že za Ludovika XIII. se uporablja v Franciji njuhalni tobak.

L. 1565. prinese iz Francije tobakovo rastlino v Nemčijo Adolf Occo, mestni fizik iz Augsburga.

Tudi Italiji je koncem 16. stol. posredovala tobak Francija. V Rimu sa-

so prav znatne. Na severu obstoja resna nevarnost, da bodo zadeli Abesinci Italijane v bok ob reki Takaze in v tem slučaju bo njihovo severno krilo obkoljeno ter razbito.

Previdnosti abesinskega vojnega sveta.

Iz krogov, ki so abesinskemu cesarju prav blizu, prihajajo vesti, da je cesar svojim poveljnikom dal najstrožje povelje, da se ne smejo spuščati z Italijani v boje, ampak se morajo umikati, ne oziraje se na zapuščeno ozemlje. Abesinski vojni svet je skrajno previden v izvolitvi onih krajev, kateri so izbrani za bodoča bojišča. Radi tega tudi nikdo ne ve, kje se zbira abesinske čete.

In izpolnilo se je nad menoj strašno in prerokovano mi prokletstvo.

Smejal sem se, na tistem sem se posmihal, ko mi je zagotavljal stari, babjeverni medicinar Sioux plemena, da prebivajo zli duhovi v soteski in prokletstvo zadene vsakega, ki si nagrabi tamkaj zlata. Seveda, na nek način je že imel prav, da se drži zlata prokletstvo. Žlahtna kovina sama na sebi je nedolžna. Prokletstvo prihaja iz srca človeka. Človek je napravil ter proglasil zlato za boga, a v istini je postalo — hudič! Radi zlata so davili narodi eden drugega, so postali možje lopovi ter zločinci in ženske vlačuge. To je bilo njegovo prokletstvo, a ne ono drugo, o katerem je govoril stari medicinar, ki bi se naj držalo ter oklepalo zlatih zrn v gorski soteski, kakor da bi bila ta zrna nekaj živega in ne mrtva kovina.

In jaz sem se smejal!

Ko je pa curljalo zlato v zrnih skozi moje prste kakor zmrznjena kri, me je zgrabilo ono drugo prokletstvo! In majhne zelene kače so vdele ter bile priče, ko se je polastilo prokletstvo moje pameti, in so mi mežikale zasmehljivo s svojimi strašotnimi očmi!

Prokleti, oni trenutki, ko sem se rogal staremu indijanskemu medicinaru! Proketo, ti revno zlato, ki trpinčiš sedaj na smrt moje telo, ko si mi že umorilo dušo — — —

Porota je poslušala z največjo napetostjo celó povest in ji verovala. Porotniki so bili vsi prepričani, da je ravnal Franc Gruber v zlati soteski pod pritiskom prerokovanega prokletstva v duševni zmedenosti in neodgovornosti. Glasovali so za njegovo nekrivdo in oprostitev. Ko je čul obtoženi, da ljudsko sodišče ne tirja njegove glave, ampak mu podarja za zavratni umor tovariša in prijatelja — prostost, se je zgrudil od presenečenja — mrtev, zadet od srčne kapi!

Katoliška mladina vseh šol — čitaj

„Nedeljo“!

Bodi zavedno-katoliška že v svojih neznih mladih letih!

mem je bila že v 40 letih 16. stol. uporaba njuhalnega tobaka po Špancih tako razširjena, da je papež Urban VIII. proti tej razvadi izdal poseben dekret, ki je ostal v veljavi skoro 100 let! Vendar je uporaba njuhalnega tobaka tako zelo narasla, da so n. pr. Benetke že l. 1657. dale proizvodnjo in prodajo tovrstnega tobaka v zakup, kar je prineslo državi okrog 40.000 dukatov!

Kajenje pa so nekako sredi 16. stol. zanesli prvo v Španijo mornarji na povratku iz Amerike, medtem ko so iz Virginije vrnivši se kolonisti (l. 1586.) naučili kaditi — Angleže; angleški vojaki — najemniki pa so zanesli kajenje za časa tridesetletne vojne v Nemčijo, in nekako istočasno začne osvajat tobak tudi Baltiške pokrajine. Sorazmerno najkasneje se je »kraljestvo nikotinovo« razširilo tudi na Turško (l. 1655.).

Vendar predno si je »žlahтна trava« tudi na evropskih tleh priborila »domovinsko pravico«, so njeni čestilci morali od strani svetne, kakor tudi duhovske gospode pretrpeti nešteto neprilik.

Omenil sem že tozadevno prepoved papeža Urbana VIII. in teologi kakor

tudi drugi moralisti 17. stoletja so v besedi in tisku napovedovali boj »hudičevemu dimu«. Sodobni angleški kralj Jakob II. je obremenil konsum tobaka s težkimi davki. — V Turčiji so prvimi kadilcem zabijali pipe skozi nos, v Rusiji pa so jim še l. 1634. za kaznen rezali nosove. — Kljub temu pa se je število tobakarjev vedno večalo! Evropske vlade pa, ki so kmalu spoznale, da jim baš v tobaku ležijo ogromni finančni viri, so tobakovo kulturo in fabrikacijo začele celo pospeševati, s čimur so bili tvorjeni novi viri v državne blagajne.

Tudi naša kraljevina ni ena med zadnjimi, kar se tiče proizvodnje tobaka (duhana). Najboljši proizvodi pri nas so v Južni Srbiji, Črni gori, Hercegovini in Dalmaciji, ki predstavljajo več kot polovico pridelka vse države. Če vzamemo v poštev dejstvo, da male površine vržejo že precejšen pridelek, in to v krajih, kjer bi druge poljske kulture spričo terensko-klimatičnih prilik ne zadostovale, oziroma ne uspevale, tedaj lahko trdimo, da so tobakovi nasadi za našega malega človeka v južnih krajih prav nič manjšega gospodarsko-socialnega pomena kot za naše ljudi vinske gorice.

Rdečica v obrazu. Če imamo prehudo rdečico v obrazu, so priporočljive vroče kopeli nog. V vodo denemo nekoliko gorčične moka. Za rdečice roke je najboljši glicerol. Namažemo se s njim vsak večer.

Bezgov čaj je dobro zdravilno sredstvo. Pomaga proti prehladu. Z njim dosežeš močno potenje.

Keksi. Mešaj 10 dkg sirovega masla, 2 jajci in 18 dkg sladkorja z vanilijo toliko časa, da naraste. Zamešaj kavino žličico pecilnega praška ali jedilne sode in 42 dkg moka. Testo dobro zgneti in zreži oblike.

Slike služabnika božjega škofa Antona Martina Slomška so gotove!

Po originalu, ki ga je Tiskarna sv. Cirila dobila v svojo last, je dala napraviti slike Slomška v štirih barvah. Delo je izredno dobro uspelo. Ker je tudi original od umetnika, ki je slikal cerkev sv. Alojzija v Mariboru, bo ta slika gotovo povsod v okras vsakemu stanovanju. Da se bodo mogli pa vsi naročiti na sliko, smo jih natisnili večje množino in računali samo lastne stroške. Cena slike je samo 10 Din. Ker je nerodno pošiljati vsako sliko posebej, prosimo, da organizirate naročilo za to sliko za vso župnijo, ali naj vzame v roke stvar kak trgovec. Dobijo se tudi podobice barvane po 30 Din, navadne po 10 Din za 100 komadov, razglednice navadne po 0,75 in barvane po 2 Din komad. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor in Ptuj.

Žepni koledar Slovenskega gospodarja je izšel

Kako naročite koledar?

Kdor ga sam naroči, naj pošlje v pisnu 11 Din v znamkah (10 Din za koledar in 1 Din za poštnino).

Ceneje pa pridete, ako skupno naročite. Naši zaupniki, organizacije, društva, kdor je pač bolj pripraven, naj v kraju prevzame skupno naročilo. Tudi trgovcem se izplača imeti ta koledar v zalogi. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru in Ptuj

Ženski svet

Materinstvo. (Dalje.)

Zelo važno je, da otroka pravilno negujemo in hranimo. Res je, da oboje zahteva precej paznje, ki pa jo mati dostikrat bolj posveča kuhinji, hlevu ali njivi, kakor pa svojemu otroku. In takšni majhni siromaški, prepuščeni sami sebi, se pač ne morejo tako razvijati, kakor se lahko skrbno negovani otroci. O, saj je dosti zdravega in krepkega naraščaja po naših kmečkih domovih! A če pogledamo tista zdrava, rdeča ličeca, jasne oči, snažna, čeprav preprosta in zašta oblačilca, nam je povsem jasno, da se skriva za vsem tem skrbna in pridna materina roka.

Poglavitno sredstvo za vzdrževanje snage pri otroku je voda. S to pa ni treba nikjer varčevati. Privoščimo jo otroku čim pogosteje! V prvem letu ga moramo okopati večkrat v tednu, a v drugem letu omejimo kopanje na 2—3krat, večje otroke pa enkrat tedensko in to je najprimernejše ob sobotah. Ne smemo si misliti, da je to bogve kakšna težava! Skaf mrzle vode, lonec vroče, oboje zlijemo v malo banjico in posadimo vanjo male umazane. Včasih se kdo zakremži, ker morda ni dovolj vafen vode. A kaj hitro se bo privadil tej zabavi in kmalu bo opazovala svoje živahne golčice, ki čofotajo po vodi in se veselijo. Ko se pozabavajo, pa vzamemo kos mila in jih umijemo. Vse bi še prenesli naši kopalci, če bi le te nadležne milnice ne bilo, ki tako sili v oči in peče, če mamica ni dovolj pazljiva! A kako dobro se bodo počutili, ko jih položimo oblečene v sveže srajčke v snažno posteljo, katero je treba vsaj vsaka dva tedna preobleči.

V nedeljo zjutraj oblečemo otroke v sveže perilo in čiste obleke. Damo jim tudi žepne robce, da ne bodo brisali v rokave in predpasnike, ali pa nosili sveč pod nosom. Če jih ne moremo kupiti, pa jih naredimo iz rabičnega perila ali česa podobnega, samo da je čisto. Snažno oblečeni, umiti in počesani bodo materi in vsem, ki jih vidijo, v veselje.

Vsako jutro naj se otroci dobro umijejo. Ni dovolj, da si zmočijo roke in obraz ter ju hitro obrisajo v brisačo, kjer se potem prav lepo odtisne umazanija. Če se otrok umiva v obliki, v srajčki, zapeti do vratu in zapestja, potem pač vemo, da se umije le napol. Ako je mati preveč zaposlena, prav lahko preloži to skrb za jutranje umivanje malih starejši hčerki. Otroci naj se slečejo do pasu, umijejo naj si roke, obraz, ušesa, vrat in prsa z milom in svežo vodo. Brisače, v katere naj se brišejo samo otroci, ne pa vsi člani družine s hlapcem in deklo vred, sušimo na soncu ali na vetru. Sonce uniči v nji razne bolezenske kalii, ki jih ima v sebi skoro vsak človek, a veter jo prepoji s svežim duhom.

Prav vied te zanikrne razvade, da uporabljajo vsi eno brisačo, dobijo otroci čisto krato, gnojenje v ušesih in očeh in še mnogo drugih boleznii, ki se jih hitro nalezejo. Povsod poudarjamo, da močno zavisi naše zdravje od snage, pa se mi zdi, da grede mnogi preko tega. Za mnoge je snaga postranska stvar. Le kadar ni drugega nujnega opravila, ji posvete nekoliko paznje.

Zlasti bi morali gledati na to, da so naši dojenčki vedno v čistem. Mokrih plenice ne smemo samo presušiti, ampak jih moramo oprati. Dojenčka dobro zbršemo z vlažno in nato s suho krpo ter ga previjemo v sveže plenice, ne pa v stare, zamazane predpasnike, srajce itd.

Sonce, zrak, voda — to je prva zahteva naših otrok. Matere, ne odrecite jim tega in videle boste, da vam z zdravih otroških lic in iz radostnih src bo sevala hvaležnost nasproti!

Praktični nasveti.

Prašiča, ki ga nameravamo zaklati, hranimo zadnja dva dni bolj z mlekom; čreva potem veliko lažje in hitreje očistimo. V posodo, kamor strežemo kri, dajmo nekaj soli, da se ne strdi. Mešajmo jo tako dolgo, dokler se ne ohladi.

Hripavosti se iznebimo, če grgramo slano yodo. Tudi med z mlekom pomaga.